

Tadeusz Bogdanik

AKTYWNOŚĆ KLINIKI OSTRYCH ZATRUĆ W ŁODZI W LATACH 1978-1988

z Kliniki Ostrych Zatruc Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi
dyrektor: prof. dr hab. med. J. Indulski

Omówiono dane charakteryzujące aktywność Kliniki Ostrych Zatruc w Łodzi w latach 1978-1988, dotyczące działalności usługowej, klinicznej, naukowej i dydaktycznej.

W dniu 1 września 1978 roku po podjęciu przez doc. dr.hab. med. Zdzisława Myślaka pracy w Algierii objąłem kierownictwo Kliniki Ostrych Zatruc.

Klinika liczyła wówczas 33 łóżka, w tym 9 na oddziale intensywnej terapii. Klinika przyjmowała rokrocznie wielu ciężko zatrutych pacjentów wymagających hospitalizacji, co obrazuje tabela 1 i także dużo pacjentów z lżejszymi zatruciami, którzy byli leczeni krócej niż 24 godziny (tabela 1).

Tabela 1

Liczba przypadków ostrych zatruc hospitalizowanych i ambulatoryjnych
leczonych w Klinice Ostrych Zatruc w latach 1978-1987

Lata	Ciężkie ostre zatrucia hospitalizowane	Lżejsze ostre zatrucia leczone ambulatoryjnie	Ogólna liczba ostrych zatruc (hospitalizowane i ambulatoryjne)
1978	1617	1857	3474
1979	1327	1721	3048
1980	1038	1715	2753
1981	970	1923	2893
1982	1168	2509	3677
1983	1251	2672	3923
1984	1277	2650	3927
1985	1083	3850	4933
1986	1133	2390	3523
1987	2617	733	3350

Liczba ciężkich ostrych zatruc, wymagających często długiej hospitalizacji, we wszystkich latach przekraczała 1000 z wyjątkiem roku 1981, gdy wynosiła 970 pacjentów.

Liczba pacjentów z lżejszymi zatruciami stale przekraczała 1700 pacjentów, a w 1985 r. osiągnęła aż 3850 i łączna liczba wszystkich ostrych zatruc leczonych w naszej Klinice w tym roku wynosiła aż 4933 pacjentów. W tabeli 2 zestawiono liczby ciężkich przypadków wymagających hospitalizacji leczonych we wszystkich 9 ośrodkach ostrych zatruc w latach 1969 i 1986. Zestawienie to wskazuje, że w całym tym okresie Klinika Ostrych Zatruc w Łodzi hospitalizowała największą liczbę pacjentów ostro zatrutych (tabela 2).

Podobny fakt dokumentuje tabela 3 przedstawiająca liczby przypadków lżejszych ostrych zatruc, leczonych krócej niż 24 godziny (tabela 3). W tabeli 4 zestawiono łącznie przypadki ciężkich

i lżejszych ostrych zatruc leczonych we wszystkich ośrodkach. Najwięcej pacjentów leczono w Klinice Ostrych Zatruc w Łodzi. Jest to największa i wiodąca Klinika w Polsce (tabela 4).

Adiunktem Kliniki do maja 1986 r. była dr med. Ewa Musiałowicz-Kralkowska, jej obowiązki podjął dr med. Zbigniew Kołaciński specjalista II° medycyny przemysłowej i toksykologii klinicznej, który został adiunktem Kliniki w listopadzie 1986 r. Przez cały ten okres przełożoną pielęgniarek jest Kamila Kerber. Personel lekarski oddziału stanowi 7 lekarzy zatrudnionych na etatach służby zdrowia:

1. lek. med. Jacek Rzepecki - specjalista chorób wewnętrznych - zastępca ordynatora Kliniki;
2. lek. med. Jerzy Jabłoński - specjalista chorób wewnętrznych;
3. lek. med. Sylwestra Kruszewska - anestezjolog;
4. lek. med. Andrzej Kleinert - anestezjolog;
5. lek. med. Barbara Fabicka - specjalista chorób wewnętrznych;
6. lek. med. Wiktoria Milas;
7. lek. med. Piotr Foltyński (do 1988 r.) - stażysta.

Obsadę pielęgniarską stanowią 23 pielęgniarki, z pielęgniarką oddziałową - mgr Małgorzatą Andrzejewską, której podlega także 10 salowych.

W sekretariacie Kliniki pracują - Elżbieta Cieślak (do 1988 r.), Krystyna Kanczarska i Ewa Popławska,

Klinika pełni permanentny ostry dyżur toksykologiczny hospitalizując chorych, którzy ulegli ostremu zatruciu z terenu województwa łódzkiego, piotrkowskiego, sieradzkiego, skierniewickiego, włocławskiego, toruńskiego i bydgoskiego, obejmuje łącznie swą opieką ponad 5 milionów ludności. Poważną trudnością w pracy Kliniki było pełne zużycie sztucznej nerki typu Travenol, która pracowała przez ponad 12 lat. Od 1 stycznia 1985 przez przeszło 3 lata Klinika była pozbawiona sztucznej nerki i dopiero w marcu 1988 roku Klinika otrzymała nerkę Gambro, a w kwietniu nerkę Fresenius, co umożliwiło szybkie wykonywanie hemodializy i hemoperfuzji.

Lekarze dyżurni udzielają konsultacji telefonicznych przez całą dobę wszystkim placówkom służby zdrowia na terenie całego kraju, zarówno w zakresie składu preparatów chemicznych, jak i objawów klinicznych oraz sposobów leczenia zatruc poszczególnymi związkami.

Personel lekarski Kliniki Ostrych Zatruc zajmuje się także działalnością dydaktyczną przed- i podyplomową, rokrocznie odbywa się w IMF dwutygodniowy kurs z toksykologii klinicznej składający się zarówno z wykładów, jak i praktycznych ćwiczeń w Klinice. Lekarze Kliniki Ostrych Zatruc biorą także udział w kursach organizowanych w Szkole Ratownictwa. Ponadto prowadzone są wykłady na kursach dla ordynatorów oddziałów pediatrycznych organizowanych przez Instytut Matki i Dziecka oraz dydaktyka studencka i specjalne wykłady dla szkolnictwa rolniczego z zakresu zatruc pestycydami.

W ramach dydaktyki przeddyplomowej Klinika prowadzi seminaria i ćwiczenia dla studentów VI roku Wydziału Lekarskiego do roku akademickiego 1986/87 w wymiarze 4 godzin i na życzenie studentów od roku bieżącego w wymiarze 5 godzin.

W ramach współpracy z WHO Klinika Ostrych Zatruc zorganizowała w naszym Instytucie w dniach 13-27 października 1986 roku międzynarodowy kurs w języku angielskim poświęcony diagnostyce i leczeniu ostrych zatruc. W kursie udział wzięli uczestnicy z Portugalii, Malty, Jugosławii i Turcji w liczbie 4 osób.

Pod redakcją prof. T. Bogdanika zbiorowym wysiłkiem 29 autorów - w tym 6 autorów z Kliniki Ostrych Zatruc w Łodzi - opracowano 1100 stron maszynopisu podręcznika zatytułowanego "Toksykologia kliniczna", który 7 października 1985 r. przekazano w całości do PZWL-u. W kwietniu i maju br. dokonano korekty podręcznika, który ukazał się drukiem we wrześniu br.

Na zlecenie "Polfy" opracowałem "Vademecum ostrych zatruc lekami" wytwarzanymi przez "Polfę". Vademecum ukaże się drukiem w tym roku, w ilości 20 tys. egzemplarzy i będzie przekazywane lekarzom internistom, pediatrom, anestezjologom i specjalistom z zakresu medycyny pracy bezpłatnie. Oba podręczniki w pełni udostępnią zagadnienia toksykologii klinicznej szerokim rzeszom lekarzy.

Tabela 2

Liczba przypadków ostrych zatruc hospitalizowanych w ośrodkach toksykologicznych w Polsce w latach 1969-1986

Ośrodek toksyko- logiczny	Lata																	
	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Gdańsk	-	-	-	99	94	103	122	109	177	104	114	154	104	132	158	130	100	130
Kraków	602	500	745	771	718	738	583	541	594	568	602	684	744	646	619	691	886	1007
Lublin	402	406	397	375	283	283	287	275	330	308	305	319	332	349	396	339	367	354
Łódź	924	1142	1552	1066	1724	1714	1314	1614	1854	1617	1327	1038	970	1168	1251	1277	1083	1133
Poznań	509	326	375	343	240	250	341	304	280	313	301	303	337	385	384	370	310	356
Rzeszów	32	40	110	brak danych	118	125	82	219	220	222	243	237	199	225	279	324	308	347
Sosnowiec	231	259	259	386	347	381	337	411	380	348	413	372	345	412	371	372	365	368
Warszawa	92	126	391	518	617	638	527	458	388	145	85	439	524	642	507	89	292	324
Wrocław	81	147	345	263	408	422	344	559	498	713	603	724	533	763	833	649	539	372
Ogółem	2873	2946	4174	3821	4549	4654	3937	4490	4731	4338	3993	4270	4088	4722	4798	4241	4250	4391

Tabela 3

Liczba przypadków ostrych zatrueć leczonych ambulatoryjnie w ośrodkach toksykologicznych w latach 1969-1986

Ośrodek toksyko- logiczny	Lata																	
	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986
Gdańsk	-	-	-	226	187	180	156	259	272	318	341	354	245	289	317	311	224	204
Kraków	268	1025	953	1328	1072	1256	1106	1431	1501	1456	920	1058	1141	1915	1982	1576	1613	1527
Lublin	358	509	693	940	962	1116	1191	1146	1524	1460	1137	1147	1042	1320	1420	1547	1645	1277
Łódź	628	544	1611	1631	1384	1566	2649	1909	1545	1857	1721	1715	1923	2509	2672	2650	3850	2390
Poznań	504	735	800	974	806	1014	766	1038	952	821	676	945	1093	1267	1304	1095	604	1027
Rzeszów	-	6	130	brak danych	294	264	168	180	196	281	203	174	189	303	249	257	brak danych	459
Sosnowiec	65	48	98	93	91	95	75	55	50	45	55	60	59	57	66	57	46	59
Warszawa	-	-	403	482	545	576	2174	nie prowadzi rejestracji przypadków ambulatoryjnych										
Wrocław	117	104	794	1219	1339	2117	1541	1631	2324	2125	1851	2118	1486	1917	2421	2251	2639	2560
Ogółem	1940	2971	5482	6893	6680	8193	9826	7649	8364	8363	6904	7571	7278	9577	10431	9743	11344	9503

Tabela 4

Liczba przypadków ostrych zatruc leczonych w ośrodkach toksykologicznych
(hospitalizowanych oraz ambulatoryjnych) w latach 1969-1986

Ośrodek toksyko- logiczny	Lata																
	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982	1983	1984	1986
Gdańsk	-	-	-	325	281	283	278	368	449	422	455	508	349	421	475	441	324 335
Kraków	870	1525	1698	2099	1790	2003	1689	1972	2095	2024	1522	1742	1885	2561	2601	2267	2499 2534
Lublin	760	915	1090	1315	1245	1399	1478	1321	1854	1768	1442	1466	1374	1669	1816	1886	2012 1631
Łódź	1552	1686	2163	2697	2108	3280	3963	3523	3399	3474	3048	2753	2893	3677	3923	3927	4933 3523
Poznań	1013	1061	1175	1317	1046	1264	1107	1342	1232	1134	977	1248	1430	1652	1688	1465	1341 1383
Rzeszów	32	46	240	brak danych	412	389	250	399	416	503	446	411	488	528	528	581	604 805
Sosnowiec	296	307	357	479	438	476	412	466	440	393	468	432	404	469	437	428	411 427
Warszawa	92	126	794	1000	1162	1214	2701	458	388	145	85	439	524	642	507	89	292 bez amb.
Wrocław	198	251	1139	1482	1747	2539	1885	2190	2822	2838	2454	2842	2019	2680	3254	2900	3178 2932
Ogółem	4813	5917	9656	10714	11299	12847	13763	12139	13095	12701	10897	11841	11366	14299	15229	13984	15594 12897

Wiodącą problematyką naukową Kliniki Ostrych Zatruc są zagadnienia związane z toksykologią kliniczną, opracowywanie i wdrażanie nowych metod diagnostycznych u chorych, którzy ulegli ostremu zatruciu.

W latach 1981-1985 Klinika Ostrych Zatruc uczestniczyła w wykonaniu 3 prac planowych z tematyki ostrych zatruc:

1. Ocena trafności postępowania diagnostycznego i skuteczności postępowania terapeutycznego w ostrych zatruciach alkoholem, tlenkiem węgla oraz niektórymi lekami.

Zespół 9. prac opublikowanych w specjalnym tomie "Ostre zatrucia alkoholami i glikolami" był owocem działalności w tym temacie.

2. Zastosowanie matematycznej weryfikacji metod postępowania diagnostycznego i terapeutycznego w ostrych zatruciach. Owocem tego tematu były 3 rozprawy doktorskie, napisane przez dwóch informatyków: Małgorzatę Musielak-Kaczmarek, Mirosława Piasecznego oraz lek. Stanisława Kubasiewicza.

3. Budowa systemu informacji toksykologii klinicznej dla wspomagania leczenia ostrych zatruc. W celu realizacji tego tematu zorganizowany został zakład Informacji Toksykologicznej ściśle współpracujący z Kliniką Ostrych Zatruc.

Począwszy od roku 1986 rozpoczęto pracę w zakresie trzech tematów:

1. Optymalizacja organizacji rozpoznawania i leczenia ostrych zatruc w Polsce. Temat prowadzony w latach 1984-1987 został zakończony opracowaniem przeze mnie szczegółowego Raportu dla Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej w sprawie organizacji lecznictwa ostrych zatruc w Polsce mającego 84 strony i zakończonego 63 konkretnymi wnioskami. W oparciu o przeprowadzony nadzór bezpośredni nad działalnością ośrodków ostrych zatruc i dane statystyczne z okresu 1969-1987 prof. T. Bogdanik omówił szczegółowo działalność poszczególnych ośrodków ostrych zatruc, problemy kadrowe, lokalowe, aparaturowe, zaopatrzenia farmaceutycznego, problemy toksykologii dziecięcej, opieki psychiatrycznej, psychologicznej w ośrodkach ostrych zatruc, problemy zatruc alkoholem i zatruc narkomanów i w oparciu o szczegółową analizę przedstawił wnioski dotyczące konieczności pełniejszego wdrożenia do udzielania pierwszej pomocy w lżejszych zatruciach przez szpitale zoz-owskie, w ciężkich zatruciach przez Woj. Szpitale Zespólone i w najcięższych przez wyspecjalizowane ośrodki ostrych zatruc. Przedstawiłem problemy dotyczące specjalizacji z toksykologii klinicznej, zaopatrzenia farmaceutycznego, potrzeb aparaturowych i lokalowych w obecnie pracujących ośrodkach. Zaproponowałem utworzenie nowych ośrodków ostrych zatruc w Szczecinie, Bydgoszczy, Białymstoku, Częstochowie, Bielsku-Białej i Opolu, podkreśliłem zagadnienia szkolenia zarówno kadry lekarskiej jak i analityków działających w zakresie analityki toksykologicznej.

2. Od 1986 roku rozpoczęta została praca pt. "Dobór metod intensywnej terapii leczenia farmakologicznego w zależności od czynnika toksycznego i czasu trwania śpiączki", której kierownikiem jest dr Z. Kołaciński. Wynikiem działalności naukowej w tym temacie badawczym jest 7 referatów opublikowanych w tomie: "Ostre zatrucia tlenkiem węgla" oraz 24 referaty przygotowane przez pracowników Kliniki na Sympozjum zorganizowane przez naszą Klinikę w czerwcu 1988 r.

3. Trzecim tematem jest "Ustalenie postępowania diagnostycznego i prognostycznego w ostrych zatruciach rozpuszczalnikami organicznymi trichloroetylenem, ksylenem, toluenem i mieszaniną tych związków". Praca ta rozpoczęta w 1986 roku, jest prowadzona pod moim kierunkiem i zestawia wyniki badań klinicznych z wynikami szczegółowych badań koagulologicznych, immunologicznych i badaniami kinetyki zaniku poszczególnych rozpuszczalników.

W tabeli 5 zestawiono liczby publikacji krajowych i obcojęzycznych napisanych przez lekarzy Kliniki Ostrych Zatruc w latach 1979 do I półrocza 1988 i w tabeli 6 liczbę referatów wygłoszoną podczas konferencji i zjazdów krajowych i zagranicznych w tym samym okresie (tab. 5 i 6).

Tabela 5

Publikacje z Kliniki Ostrych Zatruc

Lata	Publikacje krajowe	Publikacje zagraniczne
1979	4	2
1980	10	1
1981	15	
1982	10	1
1983	19	1
1984	2	4
1985	5	2
1986	6	1
1987	9	
1988 I półrocze	9	3
Razem	89	16

Podręczniki

Rozdział "Zatrucia" w "Vademecum Lekarza Ogólnego". PZWL, 1984. W 1986 wysłano uzupełniony rozdział do następnego wydania Vademecum.

W 1984 i 1985 lekarze Kliniki opracowali 31 rozdziałów do "Toksykologii Klinicznej" pod red. prof. Tadeusza Bogdanika. W 1986 r. Tadeusz Bogdanik oddał do druku opracowanie "Ostre zatrucia lekami" - Wyd. "Polfa".

Tabela 6

Referaty wygłoszone przez pracowników Kliniki Ostrych Zatruc

Lata	Konferencje i zjazdy krajowe	Konferencje i zjazdy międzynarodowe
1979	28	2
1980	12	2
1981	23	1
1982	1	
1983	14	1
1984	26	
1985	11	5
1986	18	5
1987	23	1
1988 I półrocze	26	2
Razem	182	19

W okresie od 1978 roku w Klinice prowadzone były następujące przewody doktorskie i habilitacyjne:

Doktoraty;

1978 - Ewa Musiałowicz: "Kliniczna analiza zatruc grzybami w materiale Kliniki Ostrych Zatruc IMP w latach 1971-1977". IMP w Łodzi.

Promotor: doc. dr hab. med. Zdzisław Myślak

1980 - Jacek W. Jeske: "Analiza czynników patofizjologicznych poprzedzających wystąpienie zespołu wykrzepiania wewnątrznaczyniowego (DIC) w ostrych zatruciach". IMP w Łodzi.

Promotor: prof. dr hab. med. Tadeusz Bogdanik

1985 - Zbigniew Kołaciński: "Ocena zasadności stosowania forsownej diurezy u pacjentów zatrutych reladormem i cyklobarbitalem". IMP w Łodzi.

Promotor: prof. dr hab. med. Tadeusz Bogdanik

1986 - Stanisław Kubasiewicz: "Informatyczna analiza procesu diagnostycznego w Klinice Ostkich Zatruc". IMP Łódź.

Promotor: prof. dr hab. med. Tadeusz Bogdanik

Doktoraty pracowników spoza Kliniki Ostkich Zatruc, których promotorem był prof. dr hab. med. Tadeusz Bogdanik

1983 - Alicja J. Pietrzak-Makowska: "Ocena zmian elektrokardiograficznych u osób po 60-tym roku życia w populacji m. Łodzi". AM w Łodzi

Wiesława Jaraczewska: "Opracowanie klasyfikacji toksykologicznej artykułów gospodarstwa domowego". AM w Łodzi Wydział Farmacji

1984 - Janina Bodenszac: "Badania skutków biologicznych przewlekłego narażenia pracowników na działanie par rtęci metalicznej i porównanie wyników chelatowania D-penicilaminą i 2,3-dwumerkaptopropanolem". AM w Łodzi

1985 - Barbara Kordylasińska: "Analiza skutków biologicznych dwuetapowego chelatowania d-penicylaminą u pracowników narażonych na przewlekłe działanie par rtęci". IMP w Łodzi

1985 - Józef Michalski: "Badanie dynamiki wydalania rtęci z moczem u pracowników narażonych na przewlekłe działanie par rtęci i obserwacja skutków biologicznych dwuetapowego chelatowania 2,3-dwumerkaptopropanolem (BAL-em)". IMP Łódź

Habilitacje przeprowadzone w Akademii Medycznej w Łodzi, których opiekunem był prof. dr hab. med. Tadeusz Bogdanik

1981 - Paulin Moszczyński: "Wpływ środowiska pracy skażonego rozpuszczalnikami organicznymi na reaktywność immunologiczną i skład enzymatyczny krwinek białek".

1983 - Bolesław Tytman: "Ocena praktycznego zastosowania metod matematycznych i techniki komputerowej do kontroli leczenia wybranymi glikozydami naparstnicowymi".

Klinika jest bardzo zaangażowana w działalność powołanej w 1979 roku Sekcji Toksykologii Klinicznej Polskiego Towarzystwa Medycyny Pracy, której przewodniczącym do chwili obecnej jest prof. dr Tadeusz Bogdanik, sekretarzem do 1986 r. była dr med. E. Kralkowska a później dr med. Z. Kołaciński.

Pierwsze sympozjum zorganizowano w dniach 2-3 kwietnia 1979 r. pt.: "Ostre zatrucia pestycydami" i zespół referatów opublikowano w St Mat Monogr nr 1, 1980. Osiem referatów Kliniki Ostkich Zatruc.

Drugie sympozjum 13 i 14 grudnia 1979 r. pt.: "Ostre zatrucia środkami żrącymi". St Mat Monogr nr 2, 1981. Dziewięć referatów Kliniki.

Trzecie sympozjum 12 i 13 maja 1980 r. pt.: "Ostre zatrucia rozpuszczalnikami organicznymi". St Mat Monogr nr 2(10), 1982. Siedem referatów Kliniki.

Czwarte sympozjum 15 i 16 czerwca 1981 pt.: "Ostre zatrucia alkoholami i glikolami". St Mat Monogr nr 2(15), 1983. Dziewięć referatów z Kliniki.

Piąte sympozjum 6 i 7 czerwca 1983 r., zebranie kierowników ośrodków ostrych zatruc, ich zastępców oraz kierowników laboratoriów toksykologicznych poświęcono zagadnieniom organizacyjnym ośrodków ostrych zatruc i informacji toksykologicznej. Główne tezy opublikowane w Zesz Metodyczno-Organizacyjnych nr 2-3(9-10)1984.

Szóste sympozjum 25 do 29 czerwca 1984 r. jako sympozjum międzynarodowe poświęcone krajowym systemom leczenia toksykologicznego i informacji toksykologicznej zorganizowane pod kierunkiem Europejskiego Biura Regionalnego Światowej Organizacji Ochrony Zdrowia. Z Kliniki 3 referaty w jęz. angielskim w osobnym tomie wydawnym przez WHO.

Siedmte sympozjum 13 i 14 stycznia 1986 r. pt.: "Ostre zatrucia tlenkiem węgla". St Mat Monogr nr 26, 1987. Siedem referatów Kliniki.

Od 1984 roku Instytut Medycyny Pracy w ramach współpracy z Biurem Regionalnym WHO jest ośrodkiem wiodącym w zakresie ostrych zatruc dla 9 krajów Europy: Bułgarii, Czechosłowacji, Grecji, Jugosławii, Malty, Portugalii, Rumunii, Turcji, Węgier i zorganizował wyżej wspomniane sympozjum organizacyjne w 1984 r. i międzynarodowy kurs ostrych zatruc w 1986 roku. Ponadto opracowano szczegółową ankietę dotyczącą krajowego systemu organizacji leczenia toksykologicznego i informacji toksykologicznej. Przy współpracy z Centrum Informacji Toksykologicznej opracowano 2 biuletyny w języku angielskim zawierające publikacje lekarzy Kliniki i szereg streszczeń z piśmiennictwa.

Lekarze Kliniki aktywnie uczestniczyli w sporządzaniu streszczeń z piśmiennictwa obcego dla "Informacji Ekspresowej" przy współpracy z Centrum Informacji Toksykologicznej oraz z pracownikami Centrum - w redagowaniu części symptomatologicznej, diagnostycznej i terapeutycznej kartoteki informacji toksykologicznej i komputerowego banku danych.

Najwięcej czasu zajmuje jednak lekarzom praca usługowa wymagająca ogromnego oddania i zaangażowania w walce o życie i zdrowie pacjentów przez pełne 24 godziny łącznie z niedzielami i świętami. Omawiając działalność usługową i naukową Kliniki Ostrych Zatruc nie można pominąć pracy Apteki szpitalnej kierowanej od 1967 r. przez mgr Grażynę Stachowicz, której starania o zdobycie brakujących leków wielokrotnie ratowały życie naszych pacjentów i umożliwiały kontynuowanie prac terapeutycznych. Od 1. czerwca 1983 r. w aptecę zatrudniono techn. farmac. Jadwigę Bórówkę.

Nie można sobie wyobrazić praktycznej i naukowej pracy Kliniki Ostrych Zatruc bez stałej współpracy z Zakładem Diagnostyki Laboratoryjnej, który prowadzi prof. dr hab. med. Janusz Hanke. Trzej przedstawiciele trzech głównych pionów Zakładu stale biorą udział w porannych odprawach Kliniki i wspomagają nas w zakresie diagnostyki toksykologicznej, badań biochemicznych i badań hematologicznych.

Za pracę naukową i organizacyjną zostali odznaczeni następujący pracownicy Kliniki:

Prof. dr hab. med. Tadeusz Bogdanik
Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski

Prof. dr hab. med. Beata Bogdanikowa:
Tytuł Honorowy "Zasłużony Lekarz PRL", Odznaka "Zasłużony Działacz FJN".

Dr med. Ewa Musiałowicz-Kralkowska:
Srebrny Krzyż Zasługi, Honorowa Odznaka m. Łodzi, Odznaka "Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia".

Lek. med. Stanisław Kubasiewicz:
Odznaka "Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia".

Pielęgniarka Anna Mędrak:
Złoty Krzyż Zasługi, Odznaka "Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia".

Pielęgniarka Kamila Kerber:
Odznaka "Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia".

Ob. Halina Kiryluk:
Odznaka "Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia".
Ob. Cecylia Kruk:
"Srebrny Krzyż Zasługi"
Ob. Wanda Kurlapska:
"Za Wzorową Pracę w Służbie Zdrowia".

Medale 40-lecia PRL otrzymali:
Prof. dr hab. med. Beata Bogdanikowa,
Prof. dr hab. med. Tadeusz Bogdanik,
Pielęgniarka Kamila Kerber,
Pielęgniarka Anna Mędrek,
Mgr Grażyna Stachowicz.

T. Bogdanik

ACTIVITY OF THE CLINIC OF ACUTE POISONINGS IN LODZ BETWEEN 1978 AND 1988

Summary

The paper is a comprehensive review of activities of Clinic of Acute Poisonings, Lodz, during the period 1978-1988, considering its clinical research and didactic work. In the period under study the number of patients with severe poisonings admitted annually ranged from 970 to 2617. There could also be from 733 to 3850 less severe cases; thus the total number of patients admitted annually amounting from 2753 to 4933. Over those ten years 89 research papers appeared in print and 16 others were published in foreign professional journals. The staff also contributed to preparing 31 chapters of the Clinical Toxicology handbook. 182 papers were discussed during national workshops and 19 at different meetings abroad. Four plupicians of the Clinic were granted the M.D. titles and Professor Tadeusz Bogdanik, head of the Clinic supervised doctoral dissertations of four physicians from other centres as well as two post-doctoral theses. The Clinic was responsible for organizing eight congresses of the Clinical Toxicology Section of the Polish Society of Occupational Medicine; the papers presented there were edited as 5 volumes of Monographic Studies and Materials. The paper also discusses under - and postgraduate didactic activities; participation in an international course on diagnostics and treatment of acute poisonings; development, in collaboration with WHO, of two information bulletins in English as well as everyday activities within the Toxicological Information Centre and preparing literature reviews for the journal on Acute Poisonings - Express Information. As a result of specialist supervision of the activity of other clinical toxicology centres a detailed report was prepared on the organization of public health response to acute poisonings in Poland.

Т. Богданик

Активность Клиники острых отравлений Института медицины
труда в Лодзи в годы 1978 - 88

Резюме

Работа представляет данные относительно активности Клиники острых отравлений в Лодзи в годы 1978-88, касающиеся её клинической, научной и дидактической деятельности.

В Клинике госпитализировали в этот период с 970 по 2617 больных с острыми отравлениями за год. В этот же период лечили больных с более лёгкими отравлениями в числе 733-3850 в течение года, что в общем составляло с 2753 по 4933 больных в год.

В течение 10 лет врачи Клиники опубликовали 89 работ и 16 заграничных публикаций, подготовили также 31 главу учебника "Клиническая токсикология". Врачи Клиники прочитали 182 доклада на польских конференциях и съездах, а также 19 докладов на международных конференциях и съездах.

Четырёх врачей Клиники защитили докторские диссертации; профессор Т. Богданик присвоил степень доктора наук четырём врачам, не работающим в Клинике и был научным руководителем при 2 защитах диссертации на звание доцента.

Клиника организовала 8 симпозиумов Сектора клинической токсикологии Польского общества медицины труда и прочитанные на них доклады были изданы в 5 томах "Монографических материалов".

Обсуждалась также дидактическая деятельность как по- так и последипломная, участие в международном курсе острых отравлений, в подготовке 2 бюллетеней на английском языке в рамках сотрудничества с ВОЗ и ежедневный труд врачей при обеспечении токсикологической информации и подготовке выписок из токсикологической литературы для издательства "Скорая информация".

В Клинике разработали, в результате непосредственного надзора за деятельностью центров острых отравлений, подробный рапорт относительно организации токсикологической врачебной помощи в Польше.

